

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(4)	(4)	(2)	(2)	(4)	(2)	(2)	(3)	(4)	(4)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(3)	(4)	(1)	(1)	(3)	(4)	(4)	(4)	(4)	(1)

שאלה	21	22	23
תשובה	(2)	(2)	(4)

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: **ביצורים** : **אויב** - (ביצור = מבצר, מצודה)

היחס: **ביצורים** מיועדים להגן מפני **אויב**.
א' מיועד להגן מפני ב'.

תשובה (1): ניבים : טרף. האם **ניבים** מיועדים להגן מפני **טרף**? לא. **ניבים** אמורים לעזור לתפוס (ולאכול) את ה**טרף**.

תשובה (2): אוזניים : רעשים. האם **אוזניים** מיועדות להגן מפני **רעשים**? לא. באמצעות **אוזניים** אנו מסוגלים לשמוע **רעשים**.

תשובה (3): ציפורניים : שריטות. האם **ציפורניים** מיועדות להגן מפני **שריטות**? לא. **שריטות** נגרמות על ידי **ציפורניים** (של מישהו אחר בדרך כלל).

תשובה (4): פרווה : קור. האם **פרווה** מיועדת להגן מפני **קור**? כן. (שימו לב: מדובר בפרווה שהחיה עוטה על גופה. אמנם, נכון שכאשר היא מונחת על כתפיה של עלמה כלשהי יש לה תפקידים נוספים, אך המרכז הארצי נוטה שלא לעודד רצח חיות).

תשובה (4).

2. השאלה: **נשגב מבינתי** : **להבין** -

היחס: **נשגב מבינתי** זה משהו שאני לא יכול **להבין**.
א' זה משהו שאני לא יכול ב'.

תשובה (1): הצר את צעדיי : להפריע. האם **הצר את צעדיי** זה משהו שאני לא יכול **להפריע**? לא. מה **שהצר צעדיי** הוא משהו **שהפריע** לי, הגביל אותי.

תשובה (2): נגלה לעיניי : לראות. האם **נגלה לעיניי** זה משהו שאני לא יכול **לראות**? לא. **נגלה לעיניי** זה משהו שאני **כן** יכול **לראות**.

תשובה (3): קשר לי כתרים : להשמיץ. האם **קשר לי כתרים** זה משהו שאני לא יכול **להשמיץ**? לא. **קשר לי כתרים** זה פיאר אותי או שיבח אותי, ההפך **מהשמיץ**.

תשובה (4): נחקק בזיכרוני : לשכוח. האם **נחקק בזיכרוני** זה משהו שאני לא יכול **לשכוח**? כן. משהו **חקוק** הוא דבר שזכור לנצח, ולכן אי אפשר **לשכוח** אותו.

תשובה (4).

דצמבר 2014 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

3. השאלה: זנח : ננטש -

היחס : ננטש הוא משהו שמישהו **זנח**.
ב' הוא משהו שמישהו **א'**.

תשובה (1): איחה : נקרע. האם **נקרע** הוא משהו שמישהו **איחה**? לא. **איחוי** זה חיבור, איחוד, תפירה. כלומר **לאחות** זה לתקן את מה ש**נקרע**.

תשובה (2): הוגיע : הותש. האם **הותש** הוא משהו שמישהו **הוגיע**? כן. הוגיע זה התיש=גרם לעייפות. כלומר **הותש** זה מישהו שאחר **הוגיע** אותו.

תשובה (3): האיר : הועם. האם **הועם** הוא משהו שמישהו **האיר**? לא. **הועם** הוא מה שהוחשד, ההיפך **מהואר**.

תשובה (4): החליק : נפל. האם **נפל** הוא משהו שמישהו **החליק**? לא. אדם ש**נפל** הוא אדם ש**החליק בעצמו**.

תשובה (2).

4. השאלה: לנסר : נסורת - (לנסר=למצע את פעולת הניסור)

היחס : נסורת היא תוצר לוואי של פעולת ה**ניסור**.
ב' הוא תוצר לוואי של פעולת ה**א'**.

תשובה (1): לנקז : מים. האם **מים** הם תוצר לוואי של פעולת ה**ניקוז**? לא. **מטרת** פעולת ה**ניקוז** היא להוציא את המים, **מים** אינם תוצר הלוואי של הפעולה.

תשובה (2): להבעיר : עשן. האם **עשן** הוא תוצר לוואי של פעולת ה**הבערה** (הבערת אש)? כן. **להבעיר** אש זה להדליק מדורה. כתוצאה מכך המדורה מעלה **עשן** – כלומר, עשן הוא תוצר לוואי של פעולת ה**הבערה**.

תשובה (3): לכתוש : אבקה. האם **אבקה** היא תוצר לוואי של פעולת ה**הכתישה**? לא. פעולת ה**הכתישה** מיועדת ליצירת **אבקה**.

תשובה (4): לטפטף : טיפות. האם **טיפות** הן תוצר לוואי של פעולת ה**הטפטוף**? לא. **טפטוף** זה מצב שבו נוזלות **טיפות**, כלומר, ה**טיפות** הן ה**הטפטוף**, ולא תוצר הלוואי שלו.

תשובה (2).

5. השאלה: מסכים : תמימות דעים -

היחס : תמימות דעים הוא מצב שבו מספר אנשים **מסכימים** זה עם זה.
ב' זה מצב שבו מספר אנשים **א'** (זה עם זה).

תשובה (1): רדום : ערנות. האם **ערנות** היא מצב שבו מספר אנשים **רדומים**? לא. מי שרדום הוא מי שאינו ערני.

תשובה (2): מבודח : צחוק. האם **צחוק** הוא מצב שבו מספר אנשים **מבודחים**? לא. **צחוק** הוא תוצאה של מצב בו מישהו חש מבודח. בכל מקרה בצמד המקורי יש צורך במספר אנשים החשים כך, ובתשובה זו מספיק שאדם אחד בלבד יחוש כך.

תשובה (3): מרוגז : התגרות. האם **התגרות** היא מצב שבו מספר אנשים **מרוגזים**? לא. התגרות (=פרובוקציה באנגלית) זה **ניסיון** ליצור תגובה מסוימת, לרוב שלילית. במקרה זה, **התגרות** היא ניסיון **להרגיז** מישהו (אך הוא לא בהכרח חייב להצליח).

תשובה (4): סמוך : קרבה. האם **קרבה** היא מצב שבו מספר אנשים **סמוכים** זה לזה? כן.

תשובה (4).

6.

השאלה: **התמחות : הדיוט - (הדיוט=אינו מומחה)**

היחס : התמחות זו פעולה שהופכת מישהו להיפך הדיוט.

א' היא פעולה שהופכת משהו ההיפך מ-ב'.

תשובה (1): שמירה : גנוב. האם **שמירה** היא פעולה שהופכת משהו להיפך **מגנוב**? לא. **שמירה** מיועדת למנוע גניבה, אך היא אינה הופכת את מה ששומרים עליו להיפך **מגנוב**, אלא רק מקשה על היכולת לגנוב אותו.

תשובה (2): גמילה : מכור. האם **גמילה** היא פעולה שהופכת מישהו להיפך **ממכור**? כן. **גמילה** היא מצב שבו מישהו הפסיק התמכרות כלשהי, כלומר הפיכה של אדם להיות היפך **ממכור**.

תשובה (3): הונאה : תמים. האם **הונאה** היא פעולה שהופכת מישהו להיפך **תמים**? לא. **תמים** הוא אדם שקל להוליך אותו שולל, והונאה היא הולכת שולל. לפיכך, **תמים** הוא אדם שקל **להונות** אותו.

תשובה (4): הלעטה : שבע. האם **הלעטה** היא פעולה שהופכת מישהו להיפך **משבע**? לא. הלעטה זה האכלה בכוח או מצב בו מאכילים מישהו יתר על המידה. אם כך, לא ניתן לומר כי **הלעטה** גורמת לאדם להיות **רעב**.

תשובה (2).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7.

השאלה : להלן דברים שנכתבו בהקדמה לחוברת המיועדת לבתי הספר היסודיים שהוציא לאור משרד החינוך : "החוברת נועדה להכין את התלמידים לקליטת העולים מברית המועצות על ידי הצגת הבעיות המציקות לעולים והבעיות שאנו נתקלים בהן כחברה קולטת. למשל, באחד הפרקים בחוברת יש עשרה מכתבים שחיברו ד"ר אבינרי וד"ר אלישיב, שכביכול נשלחו מילדים עולים לילדי הארץ." מה מטרת המכתבים הנזכרים בדברים אלו?

פיתרון : מטרת החוברת היא להכין את התלמידים לקליטת עולים (מברית המועצות) : "החוברת נועדה להכין את התלמידים לקליטת העולים על ידי הצגת הבעיות המציקות לעולים...". המילה "למשל" באה להדגיש את העובדה שהדברים האמורים אחריה מהווים דוגמה לאחת הדרכים שבהן החוברת עושה זאת (הצגת "הבעיות המציקות לעולים") : על ידי מכתבים המדמים את הבעיות הללו. לפיכך, מטרת המכתבים הנזכרים בדברים אלו היא **להמחיש לתלמידים את הבעיות שילדים עולים מתמודדים אתן**.

כל אחת מהתשובות (1), (3) ו-(4) טוענת כי מטרת המכתבים היא סיוע לילדים העולים, אולם על פי הפסקה מטרת החוברת היא **הכנת הילדים בבתי הספר היסודיים לקליטת העולים**.

תשובה (2).

8.

השאלה: טלי ביקשה לבחור למכשיר הטלפון הנייד שלה צלצול שיהיה האהוד ביותר על הוריה, מתוך עשרת הצלצולים האפשריים. לשם כך היא השמיעה את עשרת הצלצולים להוריה, וביקשה מכל אחד מהם לדרגם, כך שהציון הגבוה ביותר יינתן לצלצול הערב ביותר לאוזנו. כשסיכמה את התוצאות, מצאה טלי כי הצלצול שזכה לציון הגבוה ביותר היה של צליל נשיפה בחצוצרה.

איזו מהעובדות הבאות מעמידה בספק את מהימנות תוצאות הבדיקה שערכה טלי?

פיתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

הערה: זו שאלת מחזק-מחליש. אנו מחפשים עובדה שתעמיד בספק את מהימנות תוצאות הבדיקה - מהימן=אמין, שניתן לסמוך עליו - כלומר אנו מחפשים עובדה שתעמיד בספק (תחליש) את היכולת שלנו לסמוך על תוצאות הבדיקה שערכה טלי.

תשובה (1): אביה של טלי הוא חצוצרן.

תשובה זו אינה מעמידה בספק את מהימנות תוצאות הבדיקה. למעשה העובדה המוצגת בתשובה מסבירה דווקא מדוע תוצאות הבדיקה הגיוניות: מכיוון שאבא של טלי הוא חצוצרן, קרוב לוודאי שזו מוזיקה אשר אוהבים בביתה של טלי.

תשובה (2): אמה של טלי טענה כי צליל שריקת הקנרית, שלא נכלל בעשרת הצלצולים, הוא הצליל האהוד עליה ביותר.

נשאלנו איזו עובדה מעמידה בספק את מהימנות תוצאות הבדיקה. אם הבחירה בצלצול האהוד ביותר הייתה מתוך רשימה מסוימת של צלילים אפשריים, לא משנה לנו איזה צלילים מחוץ לאפשרויות המוצגות אמה (או אביה) אוהבים.

תשובה (3): אמה של טלי סיפרה כי חשה כאב באוזניה והתקשתה לשמוע את הצלילים האחרונים.

זו התשובה הנכונה, שכן היא מציעה כי יתכן שהציון הגבוה שקיבל צליל נשיפה בחצוצרה לא נבע מהעדפה אמיתית של הצליל אלא מכך שאמה לא הצליחה לשמוע את הצלילים האחרים ולכן היא בחרה מתוך אחד הצלילים שהיא הצליחה לשמוע. מכאן שהצליל נבחר על ידי אמה של טלי לא מתוך כל האפשרויות, אלא רק מתוך חלק מהן. יתכן שהציון הגבוה בדירוגים שקיבל צליל הנשיפה בחצוצרה אינו נובע מהעדפה אמיתית, ולכן מהימנות הבדיקה שביצעה טלי מועמדת בספק לאור נתון זה.

תשובה (4): אביה של טלי מתקשר לטלפון הנייד שלה לעתים רחוקות בלבד.

תשובה זו אינה קשורה לתוצאות הבדיקה, היא עוסקת בנתון שאינו רלוונטי להבנת העדפת הצליל, שכן אין חשיבות למספר הפעמים שהוריה מתקשרים אליה, אלא לאיזה צלילים הם אוהבים.

תשובה (3).

9.

השאלה: וודרו וילסון: "אם עליי לנאום על נושא כלשהו עשר דקות, אני זקוק לשבוע כדי להתכונן; אם חמש-עשרה דקות - אני זקוק לשלושה ימים; אם יש לי שעה - אני מוכן עכשיו".

איזו מהטענות הבאות מביעה באופן הטוב ביותר את כוונתו של וילסון?

פיתרון: המשפט עוסק בהשוואה בין הזמן שנדרש לנאום לבין הזמן שנדרש מהנאום (וודרו וילסון) להתכונן. אנו יכולים להבין כי לפי וילסון יש יחס הפוך בין הזמן שניתן לו לנאום על נושא לזמן הנדרש לו להתכונן אליו, ומכאן שעלינו לחפש תשובה אשר לפיה זמן ארוך לנאום מקל על ההכנה או זמן קצר לנאום מקשה על ההכנה אליו, כלומר התשובה הנכונה היא תשובה (4).

לשם השלמת ההסבר נפסול את יתר התשובות:

תשובה (1): הנאומים הטובים ביותר הם הנאומים הקצרים ביותר.

התשובה נפסלת, מכיוון שדבריו של וילסון לא עסקו כלל בטיב הנאום, אלא בזמן ההכנה שמשך נאום מצריך ממנו.

תשובה (2): דווקא כאשר אדם מתכונן פחות, נאוומו מוצלח יותר.

תשובה זו נפסלת מכיוון שוילסון לא עסק בהשוואה של נאומים מוצלחים כתלות בזמן ההכנה הנדרש אליהם, אלא עסק בהשוואה של זמן ההכנה הנדרש לנאומים במשכי זמן שונים.

תשובה (3): אורכו של נאום אינו מעיד על חשיבותו.

וילסון לא עסק בחשיבותו של נאום כתלות באורכו.

תשובה (4): קשה יותר לתמצת רעיון מלדבר עליו באריכות.

זו התשובה הנכונה שכן היא מראה את הסיבה (מביעה את כוונתו של וילסון) להבדלים בזמני ההכנה הנדרשים לנאומים במשכי זמן שונים.

תשובה (4).

10.

השאלה: מתברר שנפוליאון לא היה נמוך עד כדי הצדקת העיסוק הרב בקומתו. הבלבול בקרב ההיסטוריונים מקורו כנראה בהבדל בין יחידות המידה הצרפתיות לאנגליות: גובהו של נפוליאון היה חמש רגליים ושני אינצ'ים צרפתיים, השווים לחמש רגליים ושישה וחצי אינצ'ים אנגליים, שהם 1.68 מטרים. כלומר, נפוליאון היה אף גבוה במעט מהצרפתי הממוצע של ימיו.

על פי האמור לעיל, מדוע טעו ההיסטוריונים לחשוב שנפוליאון היה נמוך קומה?

פיתרון:

בפסקה כתוב כי "הבלבול בקרב ההיסטוריונים מקורו כנראה בהבדל בין יחידות המידה הצרפתיות לאנגליות". בהמשך כתוב כי:

חמש רגליים ושני אינצ'ים צרפתיים = חמש רגליים ושישה וחצי אינצ'ים אנגליים = 1.68 מטרים. מכיוון שמספר הרגליים בשתי המידות שווה אולם מספר האינצ'ים האנגליים המתאר את גובהו של נפוליאון גדול ממספר האינצ'ים הצרפתיים ניתן להסיק כי המידות האנגליות קטנות יותר, ולכן כאשר ההיסטוריונים חשבו כי גובהו של נפוליאון הוא חמש רגליים ושני אינצ'ים אנגליים (במקום צרפתיים) הרי שהם חשבו שהוא נמוך יותר ממה שהוא היה במציאות.

שימו לב, מכיוון שהטעות נבעה מבלבול בין שתי יחידות מידה שונות, כל התשובות שעוסקות בהבדלים אחרים (גובה ממוצע/הבדל בין המידות של אֶז למידות של היום ועוד) נפסלות.

לפיכך, ההיסטוריונים טעו לחשוב שנפוליאון היה נמוך קומה משום שהם חשבו שגובהו היה חמש רגליים ושני אינצ'ים אנגליים (שהם פחות מחמש רגליים ושני אינצ'ים צרפתיים).

תשובה (4).

11.

השאלה: בצידון התגלו כתובות עתיקות חקוקות באבן, שהועתקו מטקסטים קדומים יותר. העובדה שבכתובות אלו נמצאו _____ שנמצאות בטקסטים המקוריים, מעלה את ההשערה כי האומנים שחקקו כתובות אלו _____ קרוא וכתוב, שהרי _____ ידעו לקרוא, לא _____ השגיאות שבטקסט המקורי.

פיתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): בצידון התגלו כתובות עתיקות חקוקות באבן, שהועתקו מטקסטים קדומים יותר. העובדה שבכתובות אלו נמצאו **בדיוק אותן שגיאות כתיב** שנמצאות בטקסטים המקוריים, מעלה את ההשערה כי האומנים שחקקו כתובות אלו **לא ידעו** קרוא וכתוב, שהרי **לולא** ידעו לקרוא, לא היו מתקנים אף אחת מהשגיאות שבטקסט המקורי.

המשפט מתחיל בהצגת נתון: התגלו כתובות עתיקות חקוקות באבן, שהועתקו מטקסטים קדומים. נתון זה רלוונטי לכל התשובות מכיוון שאין בו חלקים להשלמה. נתייחס לחלק **הבא** כאל 'חלקו הראשון של המשפט'. חלק זה עוסק בשאלה האם בכתובות המועתקות יש את אותן שגיאות כתיב שנמצאו בטקסטים המקוריים.

חלקו האחרון של המשפט עוסק בהשערה הנובעת מהדמיון/שוני בין שגיאות הכתיב בטקסטים המקוריים לשגיאות הכתיב בכתובות המועתקות, בנוגע לידיעתם של האומנים שהעתיקו אותם קרוא וכתוב. לבסוף, מסבירים את ההיגיון מאחורי המסקנה שאליה הגיעו.

על פי התשובה הראשונה שגיאות הכתיב שבכתובות זהות לשגיאות הכתיב שבטקסטים המקוריים, ממצא זה על פי המשפט מעלה את ההשערה שמי שחקק את הכתובות **לא ידע** קרוא וכתוב. ההיגיון מאחורי מסקנה הזו הוא שאם האומנים **לא** היו יודעים קרוא וכתוב, הם **לא** היו מתקנים אף אחת מהשגיאות שבטקסט המקורי. מכיוון שבמשפט שלפנינו שתי שלילות, ניתן לבטל את שתיהן ולומר כי הוא שקול לטענה שאילו **כן** היו יודעים קרוא וכתוב **כן** היו מתקנים אף אחת מהשגיאות. מכיוון שמשפט זה אינו הגיוני, זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): בצידון התגלו כתובות עתיקות חקוקות באבן, שהועתקו מטקסטים קדומים יותר. העובדה שבכתובות אלו נמצאו **פחות שגיאות כתיב מהשגיאות** שנמצאות בטקסטים המקוריים, מעלה את ההשערה כי האומנים שחקקו כתובות אלו **ידעו** קרוא וכתוב, שהרי **לולא** ידעו לקרוא, לא היו חוזרים על השגיאות שבטקסט המקורי.

על פי תשובה זו בכתובות עתיקות שהתגלו היו פחות שגיאות כתיב מהשגיאות שנמצאות בטקסטים המקוריים. ההשערה הנובעת מההבדל בכמות השגיאות (מהממצאים) היא שהאומנים שחקקו את הכתובות **ידעו** קרוא וכתוב, וההיגיון מאחורי המסקנה הזו הוא - שאם הם **לא** היו יודעים קרוא וכתוב, הם **לא** היו עושים את אותן השגיאות שהיו בטקסט המקורי. מכיוון שבמשפט שלפנינו שתי שלילות, ניתן לבטל את שתיהן ולומר כי הוא שקול לטענה שאילו **כן** היו יודעים קרוא וכתוב **כן** היו עושים את אותן שגיאות שהיו בטקסט המקורי. מכיוון שמשפט זה אינו הגיוני, זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): בצידון התגלו כתובות עתיקות חקוקות באבן, שהועתקו מטקסטים קדומים יותר. העובדה שבכתובות אלו נמצאו **בדיוק אותן שגיאות כתיב** שנמצאות בטקסטים המקוריים, מעלה את ההשערה כי האומנים שחקקו כתובות אלו **לא ידעו** קרוא וכתוב, שהרי **אילו** ידעו לקרוא, לא היו חוזרים על השגיאות שבטקסט המקורי.

על פי התשובה שגיאות הכתיב שבכתובות שהתגלו זהות לשגיאות הכתיב שבטקסטים המקוריים. ההשערה הנובעת מהדמיון הזו היא שהאומנים שהעתיקו אותם **לא ידעו** קרוא וכתוב. ההיגיון מאחורי המסקנה הזו הוא - שאם הם היו יודעים קרוא וכתוב, הם לא היו חוזרים על השגיאות, כלומר הם היו מתקנים את השגיאות שבטקסט המקורי. מכיוון שמשפט זה הגיוני זו התשובה הנכונה.

תשובה (3).

12.

השאלה: _____ כמו ילד, אשר לא ילמד לדבר אם לא יגדל בקרב בני אדם מדברים, גוזל הזמיר יפתח יכולת שירה _____ ייחשף לשירה של זמירים. ואולם, מבחינה אחרת השפה האנושית ושירת הזמירים _____: השפה הספציפית שהילד לומד אינה תלויה במוצאו אלא רק בשפה שמדוברת סביבו, ואילו גוזל זמיר מזן מסוים, שיגדל בקן של זמירים מזן אחר, לא ישיר בבגרותו את שיר הזן _____.

פיתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): ממש כמו ילד, אשר לא ילמד לדבר אם לא יגדל בקרב בני אדם מדברים, גוזל הזמיר יפתח יכולת שירה **רק אם לא** ייחשף לשירה של זמירים. ואולם, מבחינה אחרת השפה האנושית ושירת הזמירים **שונות** זו **מזו**: השפה הספציפית שהילד לומד אינה תלויה במוצאו אלא רק בשפה שמדוברת סביבו, ואילו גוזל זמיר מזן מסוים, שיגדל בקן של זמירים מזן אחר, לא ישיר בבגרותו את שיר הזן **האחר, אלא את שיר הזן שלו**.

חלקו הראשון של המשפט נפתח בהשוואה בין גוזלים לילדים בעניין היכולת לדבר על ידי חיקוי, ולאחר מכן משווה בחלקו השני בין השפה האנושית לשירת הזמירים כאשר בין שני החלקים ישנו ניגוד ("ואולם").

בחלקה הראשון של תשובה זו נטען כי ממש כמו גוזל הזמיר ילד ילמד לדבר רק אם יגדל בקרב בני אדם מדברים (לא ילמד אם לא ילמד לדבר אם לא יגדל בקרב בני אדם מדברים), וכי גוזל הזמיר, אשר אמור להיות כמותו, יפתח יכולת שירה רק אם לא ייחשף לשירה של זמירים. כבר בשלב זה ניתן לעצור ולפסול את התשובה, שכן בחלקו הראשון של המשפט כתוב כי **ממש** כמו ילד - אשר ילמד לדבר **רק אם ייחשף לשפה**, גוזל הזמיר ילמד לשיר **רק אם לא ייחשף לשירה** של זמירים, מכיוון שגוזל הזמיר וילד אינם דומים בניגוד לנטען בתחילת התשובה.

נדלג על תשובות (2) ו-(3) ונמשיך לבדוק את תשובה (4) אשר תחילתה זהה לתשובה (1).

תשובה (4): ממש כמו ילד, אשר לא ילמד לדבר אם לא יגדל בקרב בני אדם מדברים, גוזל הזמיר יפתח יכולת שירה **רק אם** ייחשף לשירה של זמירים. ואולם, מבחינה אחרת השפה האנושית ושירת הזמירים **נבדלות** זו **מזו**: השפה הספציפית שהילד לומד אינה תלויה במוצאו אלא רק בשפה שמדוברת סביבו, ואילו גוזל זמיר מזן מסוים, שיגדל בקן של זמירים מזן אחר, לא ישיר בבגרותו את שיר הזן **האחר, אלא את שיר הזן שלו**.

בחלקו הראשון של המשפט כתוב כי **ממש** כמו ילד - אשר ילמד לדבר **רק אם ייחשף לשפה**, גוזל הזמיר ילמד לשיר **רק אם ייחשף לשירה** של זמירים. בחלקו השני של המשפט כתוב כי **בניגוד** לילד, שהשפה הספציפית שהוא לומד **אינה תלויה במוצאו**, גוזל הזמיר ישיר תמיד את השיר של הזן שלו (גם אם הוא נחשף לשירה של זן אחר), כלומר השירה (=השפה) הספציפית שהגוזל לומד תלויה במוצאו (=בזן שלו). מכיוון שקיבלנו משפט הגיוני, זו התשובה נכונה.

לצורך השלמת ההסבר נפסול גם את תשובות (2) ו-(3):

תשובה (2): שלא כמו ילד, אשר לא ילמד לדבר אם לא יגדל בקרב בני אדם מדברים, גוזל הזמיר יפתח יכולת שירה **אפילו אם לא** ייחשף לשירה של זמירים. ואולם, מבחינה אחרת השפה האנושית ושירת הזמירים **נבדלות** זו **מזו**: השפה הספציפית שהילד לומד אינה תלויה במוצאו אלא רק בשפה שמדוברת סביבו, ואילו גוזל זמיר מזן מסוים, שיגדל בקן של זמירים מזן אחר, לא ישיר בבגרותו את שיר הזן **שלו, אלא את שיר הזן האחר**.

בחלק הראשון של המשפט כתוב כי הילד וגוזל הזמיר **שוניים** בכך שהילד חייב להיחשף לשפה (לגדול בקרבת בני-אדם), בעוד שגוזל הזמיר יפתח יכולת שירה גם אם לא ייחשף לשירה. בחלקו השני של המשפט כתוב כי בניגוד לעניין השפה מהבחינה אחרת השפה האנושית ושפת הזמירים נבדלות. מכיוון שגם בחלקו הראשון של המשפט היה ניגוד בין השפה האנושית לשירת הזמיר, הרי שהימצאותה של מילת הניגוד "ואולם" בין שני החלקים אינה הגיונית, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (3): **שלא** כמו ילד, אשר לא ילמד לדבר אם לא יגדל בקרב בני אדם מדברים, גוזל הזמיר יפתח יכולת שירה גם אם לא ייחשף לשירה של זמירים. ואולם, מבחינה אחרת השפה האנושית ושירת הזמירים **דומות זו לזו**: השפה הספציפית שהילד לומד אינה תלויה במוצאו אלא רק בשפה שמדוברת סביבו, ואילו גוזל זמיר מזן מסוים, שיגדל בקן של זמירים מזן אחר, לא ישיר בבגרותו את שיר הזן האחר, אלא את שיר הזן שלו.

בחלק הראשון של המשפט כתוב כי הילד וגוזל הזמיר **שוניים** בכך שהילד חייב להיחשף לשפה (לגדול בקרבת בני-אדם), בעוד שגוזל הזמיר יפתח יכולת שירה גם אם לא ייחשף לשירה. בחלקו השני של המשפט כתוב כי מבחינה אחרת, השפה האנושית ושירת הזמירים **דומות זו לזו** בכך שהשפה הספציפית שהילד לומד אינה תלויה במוצאו, ואילו גוזל הזמיר ישיר תמיד את השיר של הזן שלו (גם אם הוא נחשף לשירה של זן אחר), כלומר השירה (=השפה) הספציפית שהגוזל לומד תלויה במוצאו (=בזן שלו), מכיוון שבחלק השני כתוב כי השפה האנושית ושירת הזמירים **דומות זו לזו** בכך שלמידת השפה אינה תלויה במוצא בעוד שאצל הזמיר למידת השירה **כן** תלויה במוצא, הרי שחלקו השני של המשפט אינו הגיוני ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (4).

13. השאלה: העובדה ששיעורי הצפייה בשעשועוני הימורים בטלוויזיה _____ משיעורי הצפייה בשעשועוני ידע כללי _____ את ההנחה כי מרבית בני האדם מעדיפים לצפות במשחקים שבהם _____, מלצפות במשחקים שבהם _____.

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): העובדה ששיעורי הצפייה בשעשועוני הימורים בטלוויזיה **גבוהים** משיעורי הצפייה בשעשועוני ידע כללי **מעמידה בספק** את ההנחה כי מרבית בני האדם מעדיפים לצפות במשחקים שבהם **המזל אינו ממלא תפקיד**, מלצפות במשחקים שבהם **אין כל קשר בין הידע של המשתתף לבין סיכוייו לזכות**.

בחלק הראשון של המשפט מציגים את העובדה שאנשים מעדיפים לראות שעשועוני הימורים מאשר שעשועוני ידע כללי. על פי חלקו השני של המשפט עובדה זו מעמידה בספק את ההנחה שאנשים מעדיפים לצפות במשחקים שבהם ההצלחה אינה תלויה במזל ("המזל אינו ממלא תפקיד"), כלומר משחקים המבוססים על ידע, מאשר לצפות במשחקים שהמזל אחראי על ההצלחה ("אין כל קשר בין הידע של המשתתף לבין סיכוייו לזכות"), כגון משחקי הימורים.

זו התשובה הנכונה, שכן הנתון המוצג בחלק הראשון – כי אנשים מעדיפים לראות שעשועוני הימורים על פני שעשועוני ידע – מעמיד בספק את ההנחה כי אנשים מעדיפים משחקים בהם ההצלחה אינה תלויה במזל, כגון, שעשועוני ידע כללי.

תשובה (1).

14. **השאלה:** בשיחה שלהלן יש סתירה בין הטענות של הדוברות:

רותי: "אני גבוהה מסמדר ונמוכה משירה."

סמדר: "אני נמוכה מתמי."

שירה: "תמי מחבבת רק את מי שגבוהה ממנה."

תמי: "אני מחבבת את שירה, את סמדר ואת רותי."

מי היא הדוברת שהשמטת דבריה מן השיחה **תשאיר את הסתירה בעינה?**

פיתרון: נעבור על הטענות ונבין היכן הסתירות:

תשובה (1): רותי טוענת שהיא גבוהה מסמדר ונמוכה משירה. מכאן שסדר הגבהים של שלוש הבנות הוא: שירה < רותי < סמדר.

תשובה (2): סמדר טוענת שתמי גבוהה ממנה. מטענה זו לא ניתן ללמוד מה מיקומה של תמי ביחס לשירה ורותי.

תשובה (3): שירה טוענת שתמי מחבבת רק את מי שגבוהה ממנה. מטענה זו ניתן להסיק כי תמי לא יכולה לחבב את סמדר, שכן על פי הטענה בתשובה (2) סמדר נמוכה מתמי, אך עדיין לא ברור האם תמי יכולה לחבב את שירה ורותי (=אם הן גבוהות ממנה).

תשובה (4): תמי טוענת כי היא מחבבת את שירה, את סמדר ואת רותי.

טענה זו אינה יכולה להתקיים יחד עם טענותיהן המשולבות של סמדר ושל שירה, מכיוון ששילוב הטענות שלהן מוביל לכך שתמי לא יכולה לחבב את סמדר. לכן אם נותיר את הטענות בתשובות (2) ו-(3) עם הטענה שאותן הן סותרות: טענתה של תמי בתשובה (4), ונשמיט את דבריה של רותי (תשובה (1)), נקבל עדיין סתירה.

תשובה (1).

15. **השאלה:** מרים כץ: "חוששתני שאם תיחשף העובדה שלא סיימתי בהצלחה את לימודי בתיכון, סיכויי

להיבחר לראשות העירייה יקטנו מאוד."

איתן, יועץ התקשורת של כץ: "האמיני לי, נשרים אינם עטים על נבלה שחום גופה כבר פג".

מרים כץ: "אולי אתה צודק, אבל באין זמיר - גם עורב הוא ציפור שיר".

מתשובתה של מרים כץ אפשר להבין כי -

פיתרון: ננסה להבין את המשל/ההקבלות:

מרים כץ: "חוששתני שאם תיחשף העובדה שלא סיימתי בהצלחה את לימודי בתיכון, סיכויי להיבחר לראשות העירייה יקטנו מאוד". מכאן ניתן להסיק שמרים כץ חוששת שיעשה שימוש במידע זה כנגדה וכך יחבלו בסיכוייה להיבחר לראשות העירייה.

איתן: "האמיני לי, נשרים אינם עטים על נבלה שחום גופה כבר פג". איתן מקביל בין האנשים אשר יחשפו העובדה שמרים כץ לא סיימה תיכון וכך יקטינו את סיכוייה להיבחר לראשות העירייה ל"נשרים", והביטוי "נבלה שחום גופה כבר פג" הוא המידע שכך מפחדת שהם יחשפו. לטענת איתן הנשרים לא ישתמשו במידע שכן אין תועלת בלעוט על נבלה אשר חום גופה כבר פג.

כץ ענתה לו בהקבלה: "אולי אתה צודק, אבל באין זמיר - גם עורב הוא ציפור שיר".

מרים אומרת שכאשר אין את 'הדבר האמיתי'="באין זמיר"(שכידוע הוא ציפור שיר), לעיתים ניתן להסתפק בעורב אשר יגלם את תפקיד 'ציפור השיר'. כלומר, כץ טוענת כי 'הדבר האמיתי' הוא מידע שהשימוש בו יאפשר למי שרוצה לחבל בסיכוייה להיבחר, אך כאשר מידע כזה אינו בנמצא, יתכן שהם יסתפקו במה שנמצא תחת ידיהם, גם אם זה עורב שמגלם 'ציפור שיר';

לפיכך, מתשובתה של כץ אפשר להבין כי היא חושבת שאם יגלו את המידע, הם יחשפו אותו כי אין בעברה עובדות אחרות העשויות להעיב על סיכוייה להיבחר (אין את הדבר האמיתי) ולכן הם יסתפקו במה שיש.

תשובה (3).

16.

השאלה: עיון בספרות הפילוסופית משבעים השנים האחרונות מביא לידי הרהורים על מקומם של אפלטון ושל אריסטו בפילוסופיה של ימינו: כל פילוסוף מרגיש כמעט אנוס לצייר מחדש את דיוקנותיהם של ענקי רוח אלו, אם כדי לאמץ אחד מהם כאב קדמון נערץ, אם כדי להציבם כמטרות נכבדות להתנגח בהן באמצעות משנה פילוסופית חדשה. העמדת האבות הקדמונים בלב המחקר העכשווי - אם בחיפוש אחר אילנות להיתלות בהם ואם לשם שחיטת פרות קדושות - היא כמדומה מיוחדת לפילוסופיה.

איזו מהטענות הבאות, הנוגעות לאפלטון ואריסטו, אינה משתמעת מן הפסקה?

פיתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): יש בימינו פילוסופים שמנסים לערער את משנתם.

בפסקה כתוב כי כתוצאה "מעיון בספרות הפילוסופית נשבעים השנה האחרונות.. אם כדי להציבם כמטרות נכבדות להתנגח בהן באמצעות משנה פילוסופית חדשה". כלומר, ניתן להבין כי פילוסופים כיום מנסים לערער את משנתם על ידי התנגחות במשנתם באמצעות משנה פילוסופית חדשה. מכיוון שאנו מחפשים מה **אינו** משתמע מן הפסקה, התשובה נפסלת.

תשובה (2): גם בימינו כל הפילוסופים מתייחסים למשנתם.

בפסקה כתוב " ... מביא לידי הרהורים על מקומם של אפלטון ושל אריסטו בפילוסופיה של ימינו: כל פילוסוף מרגיש כמעט אנוס לצייר מחדש את דיוקנותיהם..". מכאן ניתן להסיק כי גם בימינו כל הפילוסופים מתייחסים למשנתם.

מכיוון שאנו מחפשים מה **אינו** משתמע מן הפסקה, התשובה נפסלת.

תשובה (3): פילוסופים בימינו נותנים להם מקום מרכזי יותר מהמקום שניתן לאבות קדמונים בתחומים אחרים.

בפסקה כתוב כי "העמדת האבות הקדמונים בלב המחקר העכשווי... היא כמדומה מיוחדת לפילוסופיה". כלומר, הפילוסופים נותנים לאבות הקדמונים בתחום שלהם (אריסטו ואפלטון) מקום מרכזי יותר מאשר המקום שאבות קדמונים בתחומים אחרים (שאינם פילוסופיה) מקבלים, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (4): בימינו החוקרים רוחשים להם כבוד מועט משרכשו להם בעבר.

לא ניתן להסיק מן הפסקה שהחוקרים בימינו רוחשים לאריסטו ואפלטון כבוד מועט מבעבר, אלא שהם רוכשים להם היום כבוד רב (במשפט לא השוו בין הכבוד שרוכשים להם היום לעומת בעבר, אלא בין המקום שהם 'תופסים' בתחום הפילוסופיה ביחס למקומות שאבות קדמונים בתחומים אחרים 'תופסים'), ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

17.

השאלה: בעיר מסוימת פועלים שני קווי אוטובוס (קו 1 וקו 2) ושני קווי רכבת תחתית (הקו האדום והקו הכחול).

נתון:

- אין תחנה המשותפת לשני קווי האוטובוס, ואין תחנה משותפת המשותפת לשני קווי הרכבת התחתית.
- לקו 2 ולקו הכחול אין תחנה משותפת.
- לקו 1 ולקו האדום יש רק תחנה משותפת אחת, והאוטובוס רק מוריד בה נוסעים, ואינו מעלה בה נוסעים.
אדם אחד עלה על אחד הקווים, החליף קו רק בתחנות משותפות, ונסע בכל ארבעת הקווים, פעם אחת בכל קו, בלי להשתמש בשום אמצעי תחבורה אחר. לפיכך, מה היה הקו הראשון שנסע בו?

פיתרון: הצבת תשובות:

תשובה (1): קו 1.

מכיוון שלשני קווי האוטובוס אין תחנות משותפות, הרי שאם אדם עלה על קו 1 תחילה, הוא חייב לעלות בתחנה הבאה על קו רכבת, אם הוא עולה על הקו הכחול - הוא לא יכול לעלות על קו 2, כי לקו הכחול ולקו 2 אין תחנה משותפת. אם הוא עולה על הקו האדום - עליו להמשיך לקו 2, אולם אחרי קו 2 הוא אינו יכול לעלות על הקו הכחול כי לקו 2 ולקו הכחול אין תחנה משותפת. לפיכך, קו 1 אינו יכול להיות הקו הראשון שאדם נסע בו, התשובה נפסלת.

תשובה (2): קו 2.

מכיוון שאין תחנות משותפות לשני קווי האוטובוס, הרי שאם מישהו עלה על קו אוטובוס 2, הוא חייב לעלות בתחנה הבאה על קו רכבת. מכיוון שאין לקו 2 תחנה משותפת עם הקו הכחול, אותו אדם חייב לעבור מקו 2 לקו האדום. מהקו האדום עליו לעבור לקו האוטובוס הנוטר, כלומר לקו 1. מכיוון שבתחנה המשותפת לקו 1 והקו האדום אפשר רק לרדת מקו 1 ולא ניתן לעלות עליו, הרי שלא ניתן לעבור מהקו האדום לקו 1 ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (3): הקו האדום.

מכיוון שלשני קווי הרכבת אין קו משותף, הרי שאם אדם עלה על הקו האדום תחילה, הוא חייב לעלות בתחנה הבאה על קו אוטובוס. מכיוון שאי אפשר לעלות מהקו האדום על קו 1 (שכן בתחנה המשותפת שלהם אי אפשר לעלות על קו 1) עליו לעבור מהקו האדום לקו אוטובוס 2. מכיוון שמקו 2 לא ניתן לעבור לקו הכחול (מכיוון שאין להם תחנה משותפת), הקו האדום לא יכול להיות הקו הראשון שנסע בו. התשובה נפסלת.

תשובה (4): הקו הכחול.

מכיוון שאין תחנות משותפות לשני קווי הרכבת, הרי שאם אדם עלה על הקו הכחול תחילה, הוא חייב לעלות בתחנה הבאה על קו אוטובוס. מכיוון שלקו הכחול אין תחנה משותפת עם קו 2, עליו לעבור מהקו הכחול לקו אוטובוס 1. מקו אוטובוס 1 עליו לעלות על הקו האדום (מצב אפשרי על פי הנתונים, שכן הוא יכול לרדת מקו 1 ולעלות על הקו האדום). אם כן, במצב בו הקו הכחול הוא הקו הראשון שהאדם נסע בו, הוא יכול לנסוע בכל ארבעת הקווים, פעם אחת בכל קו ללא צורך להשתמש באמצעי תחבורה אחרים ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. השאלה: טיפול בבעיה בטחול באמצעות הקזת דם מווריד ביד שמאל (שורה 16) הוא שיטת טיפול -

פיתרון: בפסקה השנייה מתארים את התפיסה הגלנית, ששלטה עדיין בתקופתו של הרווי. על פי התפיסה, יש לנו שני סוגי דם בגוף - הדם העורקי הבהיר והדם הווריד הכהה. שיטת הטיפול של הקזת דם נובעת מהתפיסה הגלנית. על פי התפיסה הגלנית, חשוב להבחין איזה דם הוא מקור הבעיה, הווריד או העורקי כי "...כל איבר בגוף נתפס כמקושר אל כלי דם מסוים". ולכן, כדי לדעת איזה המלצות לתת למטופל, צריך לדעת באיזה איבר יש בעיה כדי שנקיז את הדם 'הנכון'. אחת הדוגמאות שנותנים לחשיבות זיהוי הדם 'הנכון' על מנת לטפל בבעיה מסוימת היא הדוגמה בשורה 16.

לפיכך, טיפול בבעיה בטחול באמצעות הקזת דם מווריד ביד שמאל (שורה 16) הוא שיטת טיפול שהתבססה על התפיסה הקושרת כל איבר בגוף לכלי דם מסוים (כלומר, השיטה הגלנית).

תשובה (4).

19. השאלה: המילה "לבדו" (שורה 19) מדגישה כי -

פיתרון: נקרא מתחילת המשפט: "על פי חישובים אלה הראה כי כמות הדם היוצא מן הלב לבדו במשך שעה, גדולה בהרבה מסך כל הדם המצוי בגוף ברגע נתון, והסיק מכך שהדם לא מיוצר בלב או בכבד, אלא נע במחזוריות המונעת על ידי משאבת הלב" (שורות 19-20).

כלומר, הרווי גילה כי דם אינו מיוצר בלב או בכבד (כפי שהיה נהוג לחשוב עד אז, שיש דם שנוצר בלב - הדם העורקי, ודם שנוצר בכבד - הדם הווריד) אלא האמין כי העובדה שיש יותר דם שיוצא מהלב מכמות הדם שאמורה להיות בגוף מעידה על כך שהדם אינו נוצר מחדש כל הזמן (כלומר, לא מייצרים כל הזמן דם חדש אלא משתמשים במה שקיים).

לפיכך, המילה "לבדו" (שורה 19) מדגישה כי לדעת הרווי, הממצא המוזכר במשפט סותר את אמונת קודמיו, שלפיה הלב והכבד מייצרים דם.

תשובה (4).

20. השאלה: איזו מההשערות הבאות מספקת הסבר חלופי למסקנה שהסיק הרווי מהממצא המוזכר בשורות 19-20?

פיתרון: התבקשנו למצוא הסבר חלופי, כלומר הסבר שיחליש את המסקנה שהסיק הרווי מן הממצא המוזכר בשורות 19-20.

הממצא הוא: "כמות הדם היוצא מן הלב לבדו במשך שעה, גדולה בהרבה מסך כל הדם המצוי בגוף ברגע נתון".

המסקנה היא: "... והסיק מכך שהדם לא מיוצר בלב או בכבד, אלא נע במחזוריות המונעת על ידי משאבת הלב".

שימו לב, התבקשנו למצוא הסבר חלופי למסקנה של הרווי ולא לממצא, כלומר, אנו מחפשים השערה שתסביר מדוע נראה כי הלב מייצר יותר דם ממה שיש בגוף בכל רגע נתון. נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): הדם מתעכל באיברי הגוף בקצב מהיר, השווה לקצב ייצורו בלב. זו התשובה הנכונה, מכיוון שאם הדם מתעכל באיברי הגוף בקצב השווה לקצב ייצורו בלב, הרי שזהו הסבר חלופי לכך שכמות הדם שיצאה מהלב שנמדדה על ידי הרווי במשך שעה גדולה מסך כמות הדם המצוי בגוף.

תשובה (2): הדם נוצר בלב בלבד ולא בכבד.

השערה זו לא מסבירה מדוע הלב בעצמו מייצר יותר דם ממה שמצוי בגוף. גם אם הדם מיוצר רק בלב, הוא עדיין מייצר יותר ממה שמצוי בגוף ולכן הוא לא מהווה הסבר למסקנה, ובפרט לא הסבר חלופי למסקנתו של הרווי.

דצמבר 2014 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

תשובה (3): אותה כמות של דם היוצאת מן הלב במשך שעה חוזרת ונכנסת אליו במשך השעה.

השערה זו אינה מסבירה את הממצא הרשום בשורות 19-20, אלא מחזקת את המסקנה שכן היא מוכיחה כי הדם נע במחזוריות.

תשובה (4): כיוון זרימת הדם בלב משתנה חליפות.

כיוון זרימת הדם אינו משפיע על כמות הדם המצויה בגוף, ולכן גם אם כיוון זרימת הדם בלב משתנה לעתים, זה עדיין לא מסביר מדוע הלב מייצר יותר דם ממה שאמור להיות בגוף בזמן נתון.

תשובה (1).

---

21. השאלה: על פי הפסקה השלישית, סביר להניח כי -

פיתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): הרווי לא הצליח למדוד את כמות הדם המצוי בגוף ברגע נתון.

הפסקה השלישית נפתחת בהצגת העובדה שלאור מדידותיו של הרווי ("הוא מדד את קוטרם של כלי הדם וחישב את נפח הזרימה בהם", שורה 18), הוא הסיק כי כמות הדם המיוצרת בלב גדולה מסך כמות הדם המצוי בגוף בזמן נתון. אם הרווי השווה את כמות הדם המצוי בגוף לכמות הדם המיוצרת בלב, זה אומר שהרווי הצליח למדוד את כמות הדם המצוי בגוף, ולכן תשובה זו אינה נכונה.

תשובה (2): **בתקופתו של הרווי טרם הומצא המיקרוסקופ.**

זו התשובה הנכונה שכן בשורות 23-26 כתוב כי "לא היה בידיו (הרווי) המכשור הדרוש כדי לעמוד על האופן שבו הדם עובר מן העורק לווריד... את הראיות השיג כעבור כמה עשרות שנים החוקר האיטלקי מרצ'לו מלפיגי, כאשר הצליח לצפות בפעם הראשונה באמצעות מיקרוסקופ בנימי הדם הזעירים המחברים את העורק לווריד". כלומר, המיקרוסקופ הומצא כמה עשרות שנים לאחר שהרווי הניח שהדם עובר מהעורק לווריד.

תשובה (2).

---

22. השאלה: השקפתו של הרווי -

פיתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): הייתה מקובלת זמן מה, עד שמרצ'לו מלפיגי הצליח להפריך אותה.

תשובה זו אינה נכון שכן מרצ'לו מלפיגי אישש ("את הראיות השיג... מרצ'לו מלפיגי") את השקפתו של הרווי ולא הפריך אותה.

תשובה (2): **התקבלה תחילה על ידי מדענים ופילוסופים מבלי שיושמה ברפואה.**

זו התשובה הנכונה שכן בפסקה האחרונה כתוב כי השפעת השקפתו של הרווי הייתה מוגבלת לתחומים מסוימים בלבד - מדענים הושפעו מן השקפתו (שורה 27), פילוסופים התרשמו מן ההשקפה (שורות 28-29), ואילו רופאים המשיכו להשתמש בטכניקות מיושנות כגון הקזת דם עד למאה התשע עשרה (שורות 19-30).

תשובה (2).

---

23. השאלה: על פי הקטע, הרווי -

פיתרון: נעבור על התשובות:

תשובה (1): סיפק ביסוס לתפיסה הגלנית באמצעות תצפיות, מדידות וניסויים.

זו אינה התשובה הנכונה שכן על פי הקטע הרווי הסיק כי התפיסה הגלנית שגויה.

תשובה (2): הכריע במחלוקת שבין גלנוס לרופאים גדולים מן העבר באמצעות התצפיות שערך.

מידע זה לא הופיע בקטע, לא הוצגה מחלוקת בין גלנוס לרופאים אחרים, להיפך, השיטה של גלנוס "שלטה בעולם הרפואה".

תשובה (3): הציע ביסוס מדעי לשיטה של הקזת דם שיושמה ברפואה מאות שנים לפניו.

על פי הקטע: "ברפואה הכללית המשיכו טכניקות מיושנות כגון הקזת דם להיות מקובלות עד למאה התשע עשרה". לפיכך, שיטת הקזת הדם היא לא שיטה מבוססת מדעית שהרווי הסביר אלא זו שיטה מיושנת, זו שהייתה מקובלת לפני הרווי ובה השתמשו עוד שנים רבות למרות שהיא שגויה.

תשובה (4): הסיק מתוך תצפיות שהאופן שבו תיאר גלנוס את מערכת הדם אינו נכון. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).
